

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

21 בדצמבר 2005

230

כ' בכסלו התשס"ו

עמוד

230 הצעת חוק הגנת הפרטיות (תיקון מס' 9), התשס"ו-2005

הצעת חוק הגנת הפרטיות (תיקון מס' 9), התשס"ו-2005

1. בחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981 (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 2, בפסקה (5), בסופה יבוא "לענין זה, "כתב" – לרבות מסר אלקטרוני כהגדרתו בחוק חתימה אלקטרונית, התשס"א-2001".

2. אחרי סעיף 2 לחוק העיקרי יבוא:

"פגיעה בפרטיותו 2א. (א) לענין חוק זה רואים כפגיעה בפרטיות גם פגיעה בפרטיותו של של נפטר אדם שנעשתה לאחר מותו, אלא אם כן התקיים אחד מאלה:

(1) חלפו 20 שנים ממועד פטירתו של אותו אדם;

(2) אותו אדם הסכים בחייו לפגיעה כאמור;

(3) אדם סביר היה מסכים לפגיעה כאמור;

(4) הפגיעה היתה בדרך של מסירת מידע על אודות הנפטר לבן משפחה, על פי בקשתו, ובלבד שהמסירה לא נעשתה לשם פרסום המידע ברבים; לענין זה, "בן משפחה" – בן זוג, צאצא, הורה או אח;

(5) התקבלה הסכמה לפגיעה כאמור מאת נציג שקבע הנפטר או בית המשפט לעניני משפחה (בסעיף זה – נציג הנפטר), ובאין קביעה כאמור – מאת הראשון מבין המפורטים בפסקאות משנה (א) עד (ד), הנמצא בחיים:

(א) בן זוגו;

(ב) כל ילדיו;

(ג) הוריו;

(ד) כל אחיו;

ד ב ר י ה ס ב ר

כבוד האדם וחירותו, המעגן בסעיף 7 שבו את הזכות לפרטיות, נקבע בכמה פסקי דין, ובהם בג"ץ 6126/94 גיורא סנש נ' יו"ר רשות השידור (פורסם בפד"י נג(3)817), כי כבוד האדם כולל בתוכו את כבוד המת. ברע"א 1917/92 סקולר נ' גרבי (פורסם בפד"י מז(5)764), קבע השופט גולדברג מפורשות, כי פירוש הגורס שזכות הפרטיות שהיתה לאדם בחייו על פי החוק, הופכת למרמס לאחר מותו, נוגד את תכלית החוק. לאור זאת, עלה הצורך להתאים במפורש את חוק הגנת הפרטיות לרוח חוק יסודי: כבוד האדם וחירותו, כפי שהתפרש בפסיקה, ולהגן על פגיעה בפרטיותו של נפטר מקום שבו הוא לא הסכים לפגיעה בעודו בחיים.

במנגנון המוצע יש חמש חלופות, שעמידה בתנאי כל אחת מהן יראו בה כהסכמתו של הנפטר לפגיעה לאחר מותו. החלופה הראשונה מגבילה את משך התקופה ממועד פטירתו של אדם, שבה פגיעה בפרטיותו תהא מוגנת על ידי חוק הגנת הפרטיות. מוצע לקבוע כי בחלוף 20 שנים ממותו של אדם, לא תהא הגנה על

מוצע לתקן את סעיף 2 לחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1991 (להלן – חוק הגנת הפרטיות), שענינו פגיעה בפרטיות, ולהבהיר, בפסקה (5) של הסעיף האמור, כי גם מסר המועבר או נשמר באמצעים אלקטרוניים או אופטיים נכלל בגדר כתב, ועל כן העתקתו או שימוש בתוכנו שלא בהתאם להוראות פסקה זו, מהווים פגיעה בפרטיות.

סעיף 2 לסעיף 2א המוצע

לסעיף קטן (א)

סעיף זה נועד להבטיח את זכות האדם לפרטיות גם לאחר מותו. סעיף 1 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב-1962, קובע כי "כל אדם כשיר לזכויות ולחובות מגמר לידתו ועד מותו". מהסעיף האמור ומהוראות חוק הגנת הפרטיות בנוסחו הקיים, עולה כי עם מותו של אדם פגה זכותו לפרטיות. עם זאת, בעקבות חקיקת חוק יסודי:

¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 128; התשס"ו, עמ' 54.

² ס"ח התשס"א, עמ' 210.

(ב) פגיעה בפרטיותו של אדם שנעשתה לאחר מותו, אין בה עילה לקובלנה.

(ג) בן זוגו של נפטר, ילדו, הורהו או אחיו, וכן נציג הנפטר, רשאים להגיש תובענה אזרחית בשל פגיעה בפרטיותו של הנפטר שנעשתה לאחר מותו.

(ד) בתובענה כאמור בסעיף קטן (ג) רשאי בית המשפט לתת צו כאמור בסעיף 29(א) עד (4), בלבד, ואולם אם הוגשה התובענה בידי בן זוגו של הנפטר, ילדו, הורהו או אחיו, ונוכח בית המשפט כי דבר הגשת התובענה הובא לידיעתם של כל בני המשפחה האמורים, הנמצאים בחיים, רשאי הוא לפסוק באותה תובענה, גם פיצויים.

3. בסעיף 3 לחוק העיקרי –

תיקון סעיף 3

(1) בהגדרה "אדם", אחרי "2" יבוא "2א", ואחרי "14" יבוא "17ב, 17ג, 117, 117, 23א, 23ב";

ד ב ר י ה ס ב ר

פגיעה בפרטיותו של נפטר, בידי נציג הנפטר או בן משפחה כאמור, תצמיח רק סעדים של תיקון הנזק ולא מתן פיצוי על הנזק, ואולם אם הוגשה תובענה בידי בן משפחה והדבר הובא לידיעת בני המשפחה האחרים, מוצע לאפשר לבית המשפט לפסוק גם פיצויים.

יצוין כי הרחבת ההגנה על פרטיותו של אדם גם לאחר מותו, משפיעה גם על הוראות חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 (להלן – חוק חופש המידע). סעיף 9(ב)(10) לחוק חופש המידע קובע כי רשות ציבורית אינה חייבת למסור מידע אם יש בגילוי פגיעה בצנעת הפרט של אדם שנפטר. לאור הרחבת תחולתו של חוק הגנת הפרטיות גם לגבי פגיעה בפרטיותו של אדם, שנעשתה לאחר פטירתו, כמוצע בסעיף 2א, מתייתר לכאורה הצורך בסעיף 9(ב)(10) האמור, שכן סעיף 9(א)(3) לאותו חוק אוסר על רשות ציבורית למסור מידע שגילוי מהווה פגיעה בפרטיות כמשמעותה בחוק הגנת הפרטיות. עם זאת, מוצע להשאיר את ההסדר הקיים בחוק חופש המידע כיום, ולהשאיר בידי רשות ציבורית שיקול דעת אם להעביר מידע הפוגע בפרטיותו של נפטר גם בנסיבות שאינן מהוות פגיעה בפרטיות לפי סעיף 2א המוצע, למשל אם חלפו למעלה מ-20 שנים ממועד פטירתו.

סעיף 3 לפסקה (1)

חוק הגנת הפרטיות נועד, ככלל, להגן על הזכות לפרטיות של בני אדם ולא של תאגידים. הדבר בא לידי ביטוי בהגדרה "אדם" שבסעיף 3 לחוק האמור, וכן בפסיקת בתי המשפט. מוצע לתקן את ההגדרה האמורה כך שתחול גם לגבי הוראות סעיף 2א המוצע בסעיף 2 להצעת החוק, וכן לגבי הוראות סעיפים 17ב, 17ג, 117 ו-117 לחוק הגנת הפרטיות, העוסקים במאגרי מידע למטרות דיוור ישיר, והוראות סעיפים 23א ו-23ב לחוק האמור, העוסקים במסירת מידע או ידיעות מאת גופים ציבוריים.

פגיעה בפרטיותו שנעשתה לאחר מותו; החלופה השנייה היא למעשה הסכמה בפועל של הנפטר בעודו בחיים לגבי פגיעה אפשרית בפרטיותו לאחר מותו; החלופה השלישית מציעה מבחן אובייקטיבי, ולפיו במקום שבו אדם סביר היה מסכים לפגיעה בפרטיותו לאחר מותו, אין לראות בה פגיעה אסורה; החלופה הרביעית מסדירה את זכותו של בן משפחה של הנפטר לקבל מידע על אודותיו (למשל לצורך קבלת מידע רפואי על מחלות גנטיות) כל עוד המידע לא נמסר לשם פרסומו ברבים; החלופה החמישית מציעה לאפשר לפנות לנציגו של הנפטר, כדי לקבל את הסכמתו לפגיעה. נציגו של הנפטר הוא מי שקבע הנפטר או בית המשפט לעניני משפחה, ובאין קביעה כאמור – הראשון מבין קרובי משפחתו של הנפטר המאזכרים בסעיף, הנמצא בחיים. חלופה זו מאפשרת לאדם להסמיך אדם אחר אשר יקבע בענין פגיעה אפשרית בפרטיותו לאחר מותו – שאינו בהכרח מי שהוא בחר להוריש לו את רכושו או קרוב משפחתו.

לסעיף קטן (ב)

לפי המוצע, הסנקציה הפלילית שאפשר לנקוט כנגד מי שפגע בפרטיותו של נפטר לאחר מותו, היא רק על ידי הגשת כתב אישום כנגד הפוגע. ניהול הליך כנגד מי שפוגע בפרטיותו של נפטר, ראוי כי ייעשה לאחר שנשקל האינטרס הציבורי בניהול ההליך. זאת, בדומה להוראה לענין פרסום לשון הרע על אדם לאחר מותו שבסעיף 5 לחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965 (להלן – חוק איסור לשון הרע).

לסעיפים קטנים (ג) ו-(ד)

לפי המוצע, הזכאים להגיש תובענה בשל הפגיעה בפרטיותו של הנפטר הם נציג שקבע הנפטר בעודו בחיים או שמונה על ידי בית המשפט לעניני משפחה (להלן – נציג הנפטר), וכן בן זוגו של הנפטר, ילדו, הורהו או אחיו. מוצע לקבוע כי הגשת תובענה אזרחית בשל פגיעה

(2) בהגדרה "הסכמה", במקום האמור בה יבוא "הסכמה, במפורש או מכללא, שניתנה לאחר שנמסר לנותן ההסכמה מידע, בלשון המובנת לאדם סביר, הדרוש לו, באורח סביר, לצורך מתן ההסכמה";.

תיקון סעיף 15 4. בסעיף 15 לחוק העיקרי -

(1) בכותרת השוליים, במקום "ערעור" יבוא "תובענה";

(2) במקום "לערער לפני בית משפט השלום" יבוא "להגיש תובענה לבית המשפט".

תיקון סעיף 117 5. בסעיף 117(ו) לחוק העיקרי, במקום "או להורהו" יבוא "להורהו או לאחיו".

תיקון סעיף 20 6. בסעיף 20(ג) לחוק העיקרי, במקום "18(2)(ד)" יבוא "18(2)(ב) ו-(ד)".

תיקון סעיף 29 7. בסעיף 29(א) לחוק העיקרי, ברישה, במקום "בשל פגיעה בפרטיות, לצוות -" יבוא "בשל הפרה של הוראה מהוראות חוק זה, לצוות כמפורט להלן, לפי הענין";.

הוספת סעיף 29 8. אחרי סעיף 29 לחוק העיקרי יבוא:

29א. (א) הורשע אדם בעבירה לפי סעיף 5, רשאי בית המשפט לחייבו לשלם לנפגע פיצוי שלא יעלה על 50,000 שקלים חדשים, בלא הוכחת נזק; חיוב בפיצוי לפי סעיף קטן זה הוא כפסק דין של אותו בית משפט שניתן בתובענה אזרחית של הזכאי נגד החייב בו.

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (2)

סעיף 6 התיקון המוצע בסעיף 20 לחוק הגנת

הפרטיות, שענינו נטל ההוכחה, נעשה על פי המלצות של צוות שמונה בשעתו על ידי היועץ המשפטי לממשלה, בראשותה של רחל סוכר, המשנה לפרקליטת המדינה לתפקידים מיוחדים, בנוגע לפעילות של חוקרים פרטיים.

בעקבות המלצת הצוות וכדי להימנע מטענה של חוקר פרטי כי פגיעה שביצע בפרטיותו של אדם נעשתה בנסיבות שבהן היתה מוטלת עליו חובה מקצועית לבצע, ולפיכך יש לו הגנה טובה במשפט פלילי או אזרחי לפי סעיף 18(2)(ב) לחוק הגנת הפרטיות, מוצע לתקן את סעיף 20(ג) לחוק האמור ולקבוע כי חזקה על נאשם או נתבע הטוען להגנה כאמור שביצע את הפגיעה בפרטיות שלא בתום לב, אם ביצע את הפגיעה תוך הפרת הכללים או העקרונות של האתיקה המקצועית החלים עליו מכוח הדין או המקובלים על אנשי המקצוע שהוא נמנה עמם. חזקה זו של העדר תום לב קיימת כיום לגבי ההגנה הקבועה בסעיף 18(2)(ד) לחוק הגנת הפרטיות, ולפיה הפגיעה נעשתה תוך ביצוע עיסוקו של הפוגע ובמהלך עבודתו הרגילה, ומוצע להרחיבה גם בהתייחס להגנה של חובה מקצועית.

סעיף 7 מוצע לתקן את סעיף 29 לחוק הגנת

הפרטיות, שענינו צווים נוספים, כך שסמכותו של בית משפט, במשפט פלילי או אזרחי בשל פגיעה בפרטיות, לתת צווים כמפורט באותו סעיף, בנוסף לכל עונש וסעד אחר, תחול על כל עבירה לפי חוק הגנת הפרטיות ולא רק על פגיעה בפרטיות המנויה בסעיף 2 לחוק האמור.

התיקון המוצע נועד להבטיח כי ההסכמה הניתנת לפגיעה בפרטיות, תהיה הסכמה מדעת. היינו, שבידי האדם המסכים לפגיעה בפרטיות יהיה מידע, הדרוש לו, באורח סביר, כדי להחליט האם להסכים או לא, והמידע יימסר לו בצורה מובנת. הצורך להבהיר שההסכמה חייבת להיות מדעת, מקבל משנה תוקף בעיני האינטרנט, כאשר הסכמי הוויתור על הפרטיות לעתים אינם גלויים כלל לעין האדם אשר פרטיותו נפגעת. גישה דומה ניתן למצוא גם בדירקטיבה האירופית לעיבוד מידע אישי ולהעברת מידע בין מדינות Directive 95/46/EC on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data (דירקטיבה EC/95/46).

סעיף 4 סעיף 15 לחוק הגנת הפרטיות, שענינו

ערעור לבית משפט, מעגן את זכותו של אדם לערער לפני בית המשפט על סירובו של בעל מאגר מידע, לאפשר לו לעיין במידע עליו, המצוי במאגר המידע. מוצע להחליף את המונח "ערעור" במונח "הגשת תובענה", שהוא מינוח מדויק יותר מבחינה משפטית, לענין השגה על סירובו של בעל מאגר מידע.

סעיף 5 מוצע לתקן את סעיף 117 לחוק הגנת

הפרטיות, שענינו מחיקת מידע המשמש לדיוור ישיר, כך שהזכויות של נפטר לענין מידע המשמש לשירותי דיוור ישיר, יהיו נתונות גם לאחיו, ולא רק לבן זוגו, לילדו ולהורהו. זאת בדומה לזכות הנתונה בסעיף 2א(ג1) לאותם בני משפחה של נפטר להגיש תובענה אזרחית בשל הפגיעה בפרטיותו שנעשתה לאחר מותו.

(ב) (1) במשפט בשל עוולה אזרחית לפי סעיף 4, רשאי בית המשפט לחייב את הנתבע לשלם לנפגע פיצוי שלא יעלה על 50,000 שקלים חדשים, בלא הוכחת נזק.

(2) במשפט כאמור בפסקה (1) שבו הוכח כי הפגיעה בפרטיות נעשתה בכוונה לפגוע, רשאי בית המשפט לחייב את הנתבע לשלם לנפגע פיצוי שלא יעלה על כפל הסכום כאמור באותה פסקה, בלא הוכחת נזק.

(ג) לא יקבל אדם פיצוי בלא הוכחת נזק לפי סעיף זה, בשל אותה פגיעה בפרטיות, יותר מפעם אחת.

(ד) הסכומים האמורים בסעיף זה יעודכנו ב־16 בכל חודש, בהתאם לשיעור השינוי במדד החדש לעומת המדד הבסיסי; לענין זה – “מדד” – מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה; “המדד החדש” – מדד החדש שקדם לחודש העדכון;

“המדד הבסיסי” – מדד חודש*2006.

תיקון חוק איסור לשון הרע

9. בחוק איסור לשון הרע, התשכ”ה-1965³, בסעיף 5 –

(1) האמור בו יסומן “א), ובו, המילים “לתובענה אזרחית או” – יימחקו, והסיפה החל במילים “ולא יוגש כתב אישום” – תימחק;

(2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

”(ב) בן זוגו של נפטר, ילדו, הורו או אחיו וכן נציג הנפטר רשאים להגיש תובענה אזרחית בשל לשון הרע על הנפטר שפורסמה לאחר מותו; לענין זה, “נציג הנפטר” – נציג שקבע הנפטר או בית משפט לעניני משפחה.

(ג) בתובענה כאמור בסעיף קטן (ב) רשאי בית המשפט לתת צו כאמור בסעיף 9(1) או (2), בלבד, ואולם אם הוגשה התובענה בידי בן זוגו של הנפטר, ילדו, הורו או אחיו, ונוכח בית המשפט כי דבר הגשת התובענה הובא לידיעתם של כל בני המשפחה האמורים, הנמצאים בחיים, רשאי הוא לפסוק באותה תובענה, גם פיצויים.”

ד ב ר י ה ס ב ר

2א לחוק הגנת הפרטיות בנוגע לניהול הליכים משפטיים בשל פגיעה בפרטיותו של נפטר.

כמו כן מוצע לתקן את ההסדר הקיים בחוק איסור לשון הרע לפיו ניתן להגיש כתב אישום על עבירה לפי חוק איסור לשון הרע שהתבצעה לאחר מותו של הנפגע, רק אם המשפחה ביקשה זאת. בידי רשויות התביעה הסמכות להפעיל שיקול דעת באם להגיש כתב אישום במקרים שבהם יש חשד לביצוע עבירה. הגבלת שיקול הדעת של רשויות התביעה על ידי רצון המשפחה, עלול, לעתים, להתנגש עם אינטרסים אחרים. כמו כן התביעה מתחשבת ממילא, במסגרת כלל השיקולים בטרם הגשת כתב אישום, במצבם ועמדתם של הנוגעים בדבר.

סעיף 8 פגיעה בפרטיות, בדומה לפגיעה בשמו הטוב של אדם על ידי פרסום לשון הרע, היא פגיעה שקשה להוכיח את הנזק שנגרם בעקבותיה ולכמת אותו. לפיכך מוצע לאפשר לנפגע מעולה אזרחית לפי סעיף 4 לחוק הגנת הפרטיות לקבל פיצויים בלא הוכחת נזק, בסכום שלא יעלה על 50,000 שקלים, ובמקרה של פגיעה מכוונת – עד כפל סכום זה, וכן לאפשר לנפגע מעבירה לפי סעיף 5 לחוק האמור לקבל פיצויים בלא הוכחת נזק, לאחר הרשעת הפוגע. הסדר דומה מצוי בסעיף 4א לחוק איסור לשון הרע.

סעיף 9 מוצע לתקן את סעיף 5 לחוק איסור לשון הרע, כך שיתאים להסדר המוצע בסעיף

³ ס”ח התשכ”ה, עמ’ 240.

* המועד ייקבע בעת הכנת הצעת החוק לקריאה שניה ולקריאה שלישית.

